

РЕШЕНИЕ

№ 72

гр. Варна, 10.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Юлия Р. Бажлекова

Членове: Диана В. Джамбазова
Росица Сл. Станчева

при участието на секретаря Юлия П. Калчева
като разглежда докладваното от Юлия Р. Бажлекова Въззивно гражданско дело № 20233000500038 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по въззивна жалба на Гаранционен фонд, гр.София, представляван от изпълнителните директори С.С. и М.К., чрез процесуален представител адв. М. К. П.- АК Велико Търново срещу решение № 72/02.11.2022г. на ОС – Силистра, постановено по т.д. № 155/2021г., с което са уважени предявените от Т. И. Х. срещу въззивника искове с правно основание чл.558, ал.5, вр. Чл.557, ал.1, т.2, б.“в“ от КЗ и чл.86 ЗЗД. В жалбата са изложени оплаквания за незаконосъобразност, неправилност и необоснованост на обжалваното решение, като постановено в нарушение на процесуалния и материалния закон. Счита, че ищецът не е провел пълно и главно доказване по предявените искове, като е присъдена лихва за забава в нарушение на материалния закон. Първоинстанционния съд е допуснал процесуално нарушение като неправилно и при наличие на данни по делото, че привлеченото от въззивника трето лице помагач- виновния за ПТП водач има регистриран постоянен адрес в България, на основание чл.219, ал.2 ГПК е прекратил производството по отношение на него и не е продължил и завършил производството по връчване на съобщения и призовки в нарушение на процедурата по чл.38-чл.47 ГПК. Посочва също, че въпреки, че с определение от 04.03.2022г. съдът е допуснал изслушване на един свидетел, поискан от ищцата в съдебно заседание е допуснал двама свидетели без изрично искане за това, като един от свидетелите е виновния за процесното ПТП водач. Сочи също, че неправилно и необосновано е прието, че

въззивникът е пасивно легитимиран по предявения от ищцата иск, като излага доводи за недопустимост на същия. Счита, че от ангажираните по делото доказателства не се установява броя и вида на уврежданията, които ищцата е получила в следствие на претърпяното ПТП, както и какви действия същата е предприела за проследяване на състоянието си. При определяне размера на обезщетението, съдът не е съобразил възрастта на ищцата, към момента на инцидента, вида, тежестта и естеството на уврежданията, продължителността на болничния и възстановителен период, както и, че не са ангажирани доказателства за твърденията в исковата молба за негативни изживявания и неудобства. Присъденото обезщетение е в изключително завишен размер и не кореспондира с установените по делото обстоятелства. Излага аргументи относно неправилност на решението, в частта относно присъдените лихви за забава, считано от датата на отказа на Фонда за изплащане на обезщетение, като посочва, същият дължи заплащане на вредите, но не и обезвредата за забава, която дължи деликвентът съгласно разпоредбата на чл.84, ал.3 ЗЗД. Съгласно чл.558, ал.1 КЗ, лихвите за забава на Гаранционен фонд се изчисляват и изплащат при спазване на разпоредбата на чл.497 КЗ, т.е. от датата, на която изтича срокът за произнасяне по претенция, предявена от увреденото лице. Отправеното до настоящата инстанция искане е за отмяна на съдебния акт и постановяване на решение, с което исковите претенции да бъдат отхвърлени като неоснователни, ведно с присъждане на разноски.

С писмен отговор в срока по чл.263 ГПК въззиваемата Т. И. Х., чрез адв.Б.Б., оспорва жалбата като неоснователна. Счита за неоснователни оплакванията за допуснати от първоинстонционния съд процесуални нарушения при разглеждане на делото и за недължимост, евентуално прекомерност на присъденото обезщетение и недължимост на законната лихва.

Въззивната жалба е подадена в срок и от надлежна страна и е процесуално допустима.

Предвид липсата на подадена въззивна жалба срещу решението в частта му, с която е отхвърлен иска за разликата над присъдената в полза на ищцата сума от 50 000лв. до претендираните 60 000 лева, същото е влязло в сила.

При извършената съобразно разпоредбата на чл. 269 ГПК проверка по валидността на така обжалваното решение, съдът не открива пороци, водещи до неговата нищожност или недопустимост.

Наведените във въззивната жалба оплаквания за допуснати процесуални нарушения във връзка с конституирането като трето лице по делото на виновния за процесното ПТП водач не обуславят извод за недопустимост или неправилност на решението. Освен това по тези твърдения, АпС Варна се е произнесъл по реда на инстанционния контрол, като е потвърдил определението на ОС Силистра за отказ за конституиране на деликвента като трето лице-помагач, поради наличие на хипотезата на чл.219, ал.2, пр.2 ГПК.

Първоинстанционният съд се е произнесъл по предявени от Т. И. Юсеин срещу Гаранционен фонд искиове с правно основание чл.558, ал.5, вр.чл.557, ал.1, т.2, б.„в“ от КЗ и чл.86 ЗЗД.

Относимите към предмета на въззивното обжалване фактически твърдения, изложени в исковата молба са, че на 05.10.2016г., в района на кръстовището на път II – 21 и път III-218, обл. Силистра въззвиваемата Т. Х., като пътник на предна дясна седалка в автомобил „Фолксваген Бора“ с турски рег.№59 ZU 605, управлявано от водач И. Н. Х., претърпяла ПТП, като виновен за произшествието е водачът на автомобила, в който ищцата е пътувала. За управлението от виновния водач лек автомобил към датата на произшествието няма сключена застраховка „гражданска отговорност, гранична застраховка или сертификат „зелена карта“. Твърди, че в резултат на ПТП е получила травматични увреждания – травматичен шок, счупване на лява ключица и лява предмишница, контузия на глава и мозък, гръдна травма с контузия на ляв бял дроб, хемопневмоторакс, счупване на 6, 7, 8 и 9 леви ребра, контузия на корем, лацерация на далака, разкъсвания на част от стомашна стена, частично разкъсване на радикус мезентерии и хематом на ляво коляно, по повод на които е претърпяла неимуществени вреди – болки и страдания. Твърди също така, че освен физическите болки и неудобства от травмите инцидентът се отразил негативно на психиката ѝ – станала неспокойна и напрегната, страда от безсъние, започнала да се напикава. Травмите причинили сериозни затруднения в бита и влошаване на качеството на живот. С оглед липсата на сключена застраховка "Гражданска отговорност", покриваща отговорността на виновния водач е предявила претенции за заплащане на обезщетения за претърпените неимуществени и имуществени вреди пред Гаранционния фонд. Последният е отказал изплащането им. Поради така постановения отказ са предявени и настоящите искиви претенции за заплащане на сумата от 60 000 лева, претендирано обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва върху тях, считано от датата на постановения отказ за изплащане на обезщетението-12.01.2018г.

В срока за отговор Гаранционният фонд е оспорил исковите претенции с възражения за тяхната недопустимост и неоснователност, като навежда твърдения, че не е пасивно легитимирана страна по предявените искиове, тъй като не извършва плащания за незастраховани МПС, за вреди, претърпени от лице, което по собствена воля е пътувало в превозното средство, като е знаело, че същото е незастраховано. Оспорва претендирания размер на обезщетението, считайки същия за завишен с оглед принципа за справедливост и несъответен на задължителната съдебна практика.

Съдът, като взе предвид предметните предели на въззивното производство, съобразно наведените в жалбата оплаквания, становищата на страните по съществото на спора, събраните по делото доказателства и приложимия закон, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Липсва спор, респ. наведени в жалбата оплаквания относно установената от първоинстанционния съд фактическа обстановка досежно наличието на извършен деликт, а именно, че на 05.10.2016 г. ищцата е пострадала като пътник в автомобил „Фолксваген Бора“ с турски рег.№59 ZU 605, при настъпило ПТП по вина на водача И. Н. Х., управлявал посочения автомобил. По повод на инцидента е било образувано ДП № 1886 ЗМ 623/2016г. по описа на РУ на МВР Силистра, водено срещу И. Х. за извършено престъпление по чл.343, ал.3, б“а“, вр. Чл.342 НК и прекратено на основание чл.243, ал.1, т.1, вр.чл.24, ал.1, т.9 НК и чл.348б НК.

Към датата на настъпване на ПТП виновният водач не е имал сключена валидна задължителна застраховка "Гражданска отговорност", гранична отговорност или сертификат „зелена карта“.

Липсва и спор относно виновното противоправно поведение на водача на МПС-И. Х. и съставомерния резултат- настъпилите телесни увреждания на ищцата.

На 21.17.2017г. пострадалата е предявила пред Гаранционен фонд искане с вх.№ 24-01-493/21.07.2017г. за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 200 000лв. С писмо изх.№ 24-01—493817/12.01.2018г. на ГФ същата е била уведомена,че Фонда отказва изплащане на обезщетение по щета рег.№ 210420/28.12.2017г. поради това, че заявителката също е била собственик на увреждащия автомобил, като предвид близката ѝ родствена връзка с виновния за ПТП водач, тя е знаела, че за процесния автомобил не е имало сключена застраховка.

При съвкупния анализ на представената по делото медицинска документация /Епикриза, съставена от "МБАЛ-Силистра"АД при престоя на Т. Х. в посоченото лечебно заведение за периода 05.10.2016г. -25.10.2016 г., резултати от образно изследване/ и на заключението на СМЕ от 19.04.2022 г. на в. л. Т.И., изслушано пред първоинстанционния съд и обясненията на вещото лица в съдебно заседание се установява, че в резултат на ПТП Т. Х. е получила увреждания: клинично изявен травматичен шок, гръдна травма с контузия на ляв бял дроб, хемо-пневмоторекс в ляво, счупване на 6, 7, 8 и 9 леви ребра, счупване на лява ключица, контузия на корем с разкъсване на левия диафрагмен купул, лацерация на далак с хемаскус, разкъсвания на стомашната стена в областта на голямата стомашна кривина и оментума, частично разкъсване на радикакс мезентерии, хематом на ляво коляно. Травматичният шок е обусловен от множествата травми на гръдния кош и корема и органите в тези кухини, обусловило разстройство на здравето временно опасно за живота Счупването на ребрата е обусловило трайно затруднение на движението на снагата, а счупването на лявата ключица – затруднение на движението на ляв горен. На пострадалата е проведено оперативно лечение по спешност, обусловено от гръдната и коремна травми. Вещото лице е посочило, че получените травми неминуемо са били съпроводени със силни болки до момента на обезболяването на пациента.

Обичайният срок за възстановяване от счупванията на ребра и кости на крайника е от 3-5 месеца, като през този период същите водят до функционален дефицит. Получените травми от пострадалата са представлявали пречка тя да се обслужва сама за период до 5 месеца, тъй като почти през цялото време е била в легнало положение. Не са налице данни за възникнали усложнения след проведеното лечение.

На осн. чл. 557, ал. 1, т. 2, б. "в" от КЗ въззиваемият е пасивно легитимиран да отговаря по претенцията на въззивницата като трето увредено лице, т. к. се претендира обезвреда на неимуществени вреди, настъпили вследствие на телесни увреждания при ПТП на територията на РБ, от МПС, което обичайно се намира на територията на трета държава, и виновният водач няма сключена задължителна застраховка "Гражданска отговорност", гранична застраховка или сертификат „зелена карта“ /обстоятелство за липсата на посочената застраховка е неспорно между страните/. Изпълнена е и процесуалната предпоставка за допустимост на иска, предвидена в чл. 558, ал. 5 от КЗ - предявена претенция пред Гаранционен фонд с вх. №24-01-493/21.07.2017г., впоследствие образувана като щета рег.№ 210420/28.12.2017г., по която/също неспорно между страните/ обезщетение не е изплащано.

Възражението за недължимост на обезщетение на осн. чл. 557, ал. 3, т. 2 от КЗ е недоказано, т. к. въззивникът, чиято е доказателствената тежест /при изрични дадени указания в доклада по делото/, не е установил, че Т. Х. е знаела, че процесното МПС не е било застраховано. Противното не се установява от обясненията на същата, дадени по реда на чл. 176 от ГПК пред първоинстанционния съд, както и от представените по делото писмени и гласни доказателства. Приложението на нормата на чл.577, ал.3, т.2 КЗ изисква ГФ при пълно и главно доказване да установи знанието на лицето, към момента на предприемане на пътуването при което е настъпило съответното ПТП и вредата, като в закона не е установено презумпция по отношение на това обстоятелство.

Предвид гореизложеното съдът приема, че въззивникът дължи на въззиваемата обезщетение за причинените ѝ в пряка причинно-следствена връзка с реализираното от незастрахованото МПС ПТП неимуществени вреди.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 от ЗЗД не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид при определяне на размера на обезщетението-ППВС № 4/23.12.1968 г. При определяне на справедливото обезщетение за неимуществени вреди, следва да се вземат предвид във всеки конкретен случай установените по делото конкретни обстоятелства, свързани с характера и тежестта на увреждането,

интензитета и продължителността на претърпените физически и емоционални болки и страдания, а така също и икономическото състояние в страната към момента на увреждането, израз на което е и минималната застрахователна сума по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите за неимуществени и имуществени вреди в следствие увреждане или смърт. При произнасяне по размера на обезщетенията за неимуществени вреди, следва да се съобрази и общественото разбиране за справедливост на съответния етап от развитието на обществото, при отчитане на конкретните икономически условия в страната, а като ориентир за това следва да се съобразят и нивата на застрахователно покритие към момента на увреждането. Последните са относим критерий и при определяне размера на дължимото от Гаранционния фонд обезщетение, независимо, че същият няма качеството на застраховател. Аргумент за това е нормата на чл. 558, ал. 1 КЗ, съгласно която размерът на изплащаното от ГФ обезщетение не може да надхвърля размера на минималната застрахователна сума по задължителните застраховки. От своя страна икономическите условия в страната към момента на настъпване на застрахователното събитие се влияят от множество фактори, като минимална работна заплата/към момента на деликта 420 лв. /, инфлационни процеси, нарастване на цените и др.

В контекста на изложеното и от ангажираните по делото доказателства относно обема и интензитета на претърпените неимуществени вреди съдът приема за доказано, че в резултат на процесното ПТП въззиваемата е получила следните телесни увреждания: гръдна травма с контузия на ляв бял дроб, хемо-пневмоторекс в ляво, счупване на 6, 7, 8 и 9 леви ребра, счупване на лява ключица, контузия на корем с разкъсване на левия диафрагмен купул, лацерация на далак с хемаскус, разкъсвания на стомашната стена в областта на голямата стомашна кривина и оментума, частично разкъсване на радикакс мезентерии, хематом на ляво коляно.

Отчитайки, че травмите са констатирани при приемането на въззиваемата в лечебното заведение и механизма на настъпване на процесното ПТП съдът приема, че тези увреди са в причинно-следствена връзка с автопроизшествието.

Съдът съобрази, че не са налице данни за настъпили усложнения по време на лечението, както и, че от доказателствата по делото не се установяват твърденията за претърпени в резултат от ПТП травми на главата и мозъка.

Доказателства, че възстановяването от травмите, е продължило по-дълго от обичайния срок за възстановяване, посочен от в. л., а именно 3-5 месеца, не са ангажирани.

Съобразява се обстоятелството, че са били извършени оперативни интервенции, свързани с болки и страдания/вкл. на меките тъкани/, както и това, че при счупена ключица и ребра безспорно въззиваемата е търпяла в целия период значителни неудобства и затруднения при ежедневното си

битово обслужване, включително и постелен режим почти през целия период на лечение и възстановяване, като е имала нужда от обгрижване, т. е. не е можела да води обичайния си начин на живот. През този период, съпроводен с болки и страдания /извън вече изпитаните силни болки и страдания в момента на получаване на уврежданията при ПТП/ те са били интензивни, но във времето са намалявали. Съобразява се възрастта на ищцата/на 67 години при настъпване на ПТП/, което също е оказало значение при процеса на възстановяване.

Относно твърденията в исковата молба за нарушения на съня, напрегнатост, не са ангажирани доказателства, поради което тези вреди се приемат за недоказани.

С оглед на така установеното и отчитайки в съвкупност всички относими фактически обстоятелства, съдът намира, че справедлив паричен еквивалент на претърпените от Т. Х. неимуществени вреди е сумата от 50 000 лева. Същата е получила повече от една телесни увреди, в резултат на които е претърпяла физически болки и страдания, най-интензивни в първите един – два месеца. По повод на счупването на четири ребра в ляво и лява ключица, като почти през целия период е била на постелен режим, без възможност да става и да се самообслужва, което я е поставило в неизбежното състояние да бъде зависима от грижата на близките си, създаващо допълнителни неудобства и притеснения за нея. Ограниченията в придвижването са продължили и след това, предвид необходимостта от ползване на помощни средства, през който период също е изпитвала болки и неудобства, не е можела да изпълнява ежедневните си задължения.

Освен физическите болки и страдания, в резултат на ПТП въззвиваемата е претърпяла психически стрес, безспорно обусловил влошаване качеството ѝ на живот.

При определяне на справедливия размер на обезщетението съдът отчита, че общият оздравителен процес на получените телесни увреди е продължил в рамките на обичайния период за подобен род травми, по време на лечението не са настъпвали усложнения.

Съдът приема, че този размер съответства, както на общественоекономическото развитие на обществото към датата на процесното ПТП, при отчитане установените лимити по чл. 492 КЗ, така и на общественото понятие за справедливост.

Относно началната дата на дължимото обезщетение за забава. Съгласно разпоредбата на чл.588, ал.1 КЗ, фондът дължи лихва за забава при спазване разпоредбата на чл.497 КЗ, съгласно която забавата се определя не от датата на настъпване на събитието, а от по-късен момент. Срокът за произнасяне на Фонда не може да бъде по-дълъг от 3 месеца от датата на завеждане на претенцията – чл.496, ал.1 КЗ. В случая претенцията на ищцата е била заведена в ГФ на 21.07.2017г. поради което и срокът за произнасяне е изтекъл на 21.10.2017г., от когато и фондът е изпаднал в забава. Ищцата е поискала

присъждане на законната лихва, считано от 12.01.2018г., която дата е следхождаща тази по чл. 558, ал. 1, изр. 2, вр. чл. 497 от КЗ, поради което и претенцията следва да се уважи считано от тази дата.

Поради съвпадане на изводите на настоящата инстанция относно изхода от спора с тези на първоинстанционния съд постановеното от него решение в обжалвана му част следва да бъде потвърдено.

Съдът не присъжда разноски в настоящото производство, предвид това, че въззиваемата, която има право на такива, с оглед изхода от спора не е претендирала присъждането им.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 72/02.11.2022 г., постановено по т. д. № 155/2021 г. на ОС – Силистра, в частите с които Гаранционен фонд, ЕИК 121446665, гр.София е осъден да заплати на Т. И. Х., ЕГН ***** сумата от 50 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени от нея неимуществени вреди – причинени болки и страдания от телесни увреждания, настъпили в резултат на ПТП от 05.10.2016 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 12.01.2018г., на основание чл. 557, ал. 1, т. 2, б. "в" вр. чл. 558, ал. 5 КЗ и чл. 86 ЗЗД; сумата от 115лв. разноски по делото.

В останалата му част първоинстанционното решение не е обжалвано.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 ГПК, с касационна жалба пред Върховния касационен съд, в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____